

Innst. S. nr. 330

(2008–2009)

Innstilling til Stortinget fra finanskomiteen

Dokument nr. 8:102 (2008–2009)

Innstilling fra finanskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Ulf Leirstein, Gjermund Hagesæter, Christian Tybring-Gjedde og Jørund Rytman om sporbarhet av skattepengene

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Stortingsrepresentantene Ulf Leirstein, Gjermund Hagesæter, Christian Tybring-Gjedde og Jørund Rytman fremmet 5. mai 2009 følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utrede en nettbasert brukervennlig løsning for å presentere bruken av skattebetalernes penger ved at man kan søke seg ned fra hovedområder i statsregnskapet til posteringsnivå."

Det vises til Dokument nr. 8:102 (2008–2009) for en nærmere redegjørelse og begrunnelse for forslaget.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Alf E. Jakobsen, Rolf Terje Klungland, Torgeir Micaelsen, lederen Reidar Sandal, Eirin Kristin Sund og Marianne Aasen, fra Fremskrittspartiet, Gjermund Hagesæter, Ulf Leirstein, Jørund Rytman og Christian Tybring-Gjedde, fra Høyre, Svein Flåtten, Linda C. Hofstad Helleland og Jan Tore San-

ner, fra Sosialistisk Venstreparti, Magnar Lund Berge og Heikki Holmås, fra Kristelig Folkeparti, Hans Olav Syversen, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, og fra Venstre, Lars Sponheim, viser til at finansministeren har avgitt uttalelse om forslaget i brev av 18. mai 2009 til finanskomiteen. Brevet følger som vedlegg til denne innstillingen.

Komiteen mener det er selvsagt at det skal være åpenhet om bruk av fellesskapets midler, og mener at det å gjøre detaljert informasjon lett tilgjengelig for folk er viktig. Detaljeringsgraden av slik informasjon må ha en rimelig kostnad i forhold til nytten som oppnås ved slik åpenhet.

Komiteen viser til brev fra finansminister Kristin Halvorsen av 18. mai 2009. Som finansministeren skriver har vi en rekke redskaper innen det offentlige som har til hensikt å kartlegge hva penger brukes til, så som Kostra for kommunesektoren, SSBs statistikker og StatRes på statlig hold. StatRes-prosjektet (<http://www.ssb.no/statres/>) er et nyttig verktøy hvor opplysninger om statlige virksomheters forbruk og resultater stadig utbygges og forbedres. Statistisk sentralbyrå (SSB) drifter denne databasen og videreutvikler prosjektet løpende. SSB baserer sin datafangst både på regnskapstall fra statsregnskapet og på data fra enkeltvirksomheter. I forbindelse med utviklingen av StatRes-prosjektet har Finansdepartementet lagt til rette for utvidet bruk av informasjon fra statsregnskapet på detaljnivå. Det er etablert et samarbeid med Senter for statlig økonomistyring (SSØ) når det gjelder innhenting av detaljerte regnskapstall på post- og underpostnivå fra statsregnskapet. SSB innhenter også detaljerte regnskapstall fra enkeltvirksomheter, hvor det er behov for ytterligere spesifikasjoner. Finansdepartementet vurderer jevnlig behov for utvikling innenfor regnskapsområdet.

Komiteen er enig med forslagsstillerne i at Missouri Accountability Portal kan bidra som inspirasjonskilde for videreutvikling av offentliggjøring av regnskapsinformasjon i stat og kommune.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, er også enig med forslagsstillerne i at lønnsutbetaling for den enkelte ansatte, med unntak av de fremste lederne, ikke bør oppgis, av hensyn til personvern og fordi dette anses dekket gjennom det at alle har tilgang til likningsopplysningene til den enkelte. Flertallet vil imidlertid bemerke at Fremskrittspartiet og Høyre har vært imot åpenhet omkring skattelister og at Kristelig Folkeparti har vært tilhenger av begrenset åpenhet. Flertallet viser i den anledning til partienes merknader i Innst. S. nr. 47 (2008–2009).

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til brev fra finansministeren av 18. mai 2009 der det opplyses om at Regjeringen har gjennomført forsøk med økt standardisering av regnskapsinformasjon i staten. Dette flertallet viser til at finansministeren i forbindelse med budsjettet for 2010 vil komme tilbake med evaluering av forsøket, og at i den forbindelse vil spørsmålet om publisering av mer detaljert regnskapsinformasjon bli vurdert. Derfor anser forslagsstillernes intensjon ivaretatt.

Dette flertallet foreslår at forslaget vedlegges protokollen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det er skattyter som tjener pengene, og dermed har skattyter etter disse medlemmers syn spesielt krav på at det legges til rette for innsyn i hva pengene brukes til. Disse medlemmer mener derfor flertallets merknad om ligningsopplysninger er usaklige, og at problemstillingen settes på hodet gjennom tradisjonell venstresideretorikk hvor det forutsettes at man i utgangspunktet tjener pengene for staten og ikke for seg selv.

Disse medlemmer mener det må skilles mellom åpenhet om bruk av penger inndratt av det offentlige i form av skatt, og innsyn i den enkeltes privatliv og privatøkonomi.

Disse medlemmer mener dessuten at det særskilt høye skatte- og avgiftsnivået i Norge taler spesielt for åpenhet om hva pengene brukes til, slik at det ikke blir for lett å bruke pengene galt.

Disse medlemmer viser ellers til begrunnelsen i representantforslaget anført av forslagsstillerne. Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utrede en nettbasert brukervennlig løsning for å presentere bruken av skattebetalernes penger ved at man kan søke seg ned fra hovedområder i statsregnskapet til posteringsnivå."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Stortinget ber Regjeringen utrede en nettbasert brukervennlig løsning for å presentere bruken av skattebetalernes penger ved at man kan søke seg ned fra hovedområder i statsregnskapet til posteringsnivå.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råar Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:102 (2008–2009) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Ulf Leirstein, Gjermund Hagesæter, Christian Tybring-Gjedde og Jørund Rytman om sporbarhet av skattepengene – vedlegges protokollen.

Oslo, i finanskomiteen, den 9. juni 2009

Reidar Sandal

leder

Heikki Holmås

ordfører

Vedlegg

Brev fra Finansdepartementet v/statsråden til finanskomiteen, datert 18. mai 2009

Representantforslag nr. 102 fra Leirstein, Hagesæter, Tybring-Gjedde og Rytman om sporbarhet av skattepengene

Jeg viser til brev fra Stortingets finanskomite 12. mai i år vedrørende et representantforlag i dokument nr. 8:102 (2008–2009) fra stortingsrepresentantene Ulf Leirstein, Gjermund Hagesæter, Christian Tybring-Gjedde og Jørund Rytman. Forslaget lyder: "Stortinget ber Regjeringen utrede en nettbasert brukervennlig løsning for å presentere bruken av skattebetalernes penger ved at man kan søke seg ned fra hovedområder i statsregnskapet til posteringsnivå."

Det refereres i forlaget blant annet til en offentlig database i staten Missouri (The Missouri Accountability Portal, MAP) som presenterer utgifter i statsforvaltningen.

Forslagsstillerne begrunner behovet for en offentlig tilgjengelig database med at det skal bli lettere for skattebetalerne å avdekke "urettmessig" pengebruk i staten, herunder for eksempel "utgifter til byråkraters private gjøremål". I tillegg til å kunne "avdekke uredelig pengebruk" i staten, fremholdes det at en oversikt over offentlig pengebruk, som gjøres lettere tilgjengelig på nett, vil kunne bidra til å skape debatt om hvorvidt skattebetalernes penger brukes fornuftig, samt en bevisstgjøring om hva skattepengene faktisk går til.

Jeg er enig i at en enkel tilgang til pålitelige og forståelige regnskapstall er et viktig bidrag til innsikt i statens utgifter og inntekter, og til gode analyser og vurderinger av statlig ressursbruk. Mer detaljerte regnskapstall enn det som nå er tilgjengelig i statsregnskapet vil også kunne bidra til dette, men nytten av mer detaljert regnskapsinformasjon må veies mot kostnadene knyttet til produksjonen av denne.

Finansdepartementet har imidlertid ikke grunnlag for å tro at eventuell urettmessig og uredelig pen-

gebruk i større grad vil kunne avdekkes via en slik nettbasert database. Jeg vil påpeke at Riksrevisjonen årlig gjennomgår statens regnskaper og aktiviteter, og avlegger rapporter til Stortinget om dette. Statlige virksomheter er også pålagt å integrere intern kontroll i sine interne styringssystemer.

Jeg vil også vise til StatRes-prosjektet, hvor opplysninger om statlige virksomheters forbruk og resultater stadig utbygges og forbedres. Statistisk Sentralbyrå (SSB) drifter denne databasen på oppdrag fra Fornyings- og administrasjonsdepartementet, og videreutvikler prosjektet løpende. SSB baserer sin datafangst både på regnskapstall fra statsregnskapet og på data fra enkeltvirksomheter. I forbindelse med utviklingen av StatRes-prosjektet har Finansdepartementet lagt til rette for utvidet bruk av informasjon fra statsregnskapet på detaljnivå (jf. pkt. 4.2 i rundskriv R-10/2008). Det er etablert et samarbeid med Senter for statlig økonomistyring (SSØ) når det gjelder innhenting av detaljerte regnskapstall på post- og underpostnivå fra statsregnskapet. SSB innhenter også detaljerte regnskapstall fra enkeltvirksomheter, hvor det er behov for ytterligere spesifikasjoner.

Finansdepartementet vurderer jevnlig behov for utvikling innenfor regnskapsområdet. Departementet har blant annet siden 2004 gjennomført et utprøvningsprosjekt knyttet til periodiserte virksomhetsregnskap og tilrettelegging for økt standardisering av regnskapsinformasjon på virksomhetsnivået i staten. Dette prosjektet evalueres nå, og jeg vil i forbindelse med statsbudsjettet for 2010 komme tilbake til Stortinget med oppsummering av erfaringer og opplegg for videre utvikling av regnskapsområdet i staten. Spørsmålet om publisering av mer detaljert regnskapsinformasjon vil bli vurdert i denne forbindelse.

